

פ"א ב"מ פ"ד מהל' שכיחא הלכה ג' סמג עין פ"ג פ"ג
פ"ג
פ"ג ג' ד' מ"י פ"ב ע"ס
הלכה ח' סמג ע"ס
טו"ע ח"מ פ"ר לא ע"ס
פ"ג

פ"ד ה"מ פ"ג מהלכות
זקן ממון הלכה י"ד
ועין בהשגות ובמ"מ ופ"ו
ע"ס הלכה ה' סמג עין פ"ג
טו"ע ח"מ פ"ר ע"ס ע"ס
ה' ועין בהג"ה ופ"ר ע"ס
ע"ס א' ופ"ר לא ע"ס ג'
פ"ד ר' טו"ע ע"ס פ"ר לא
ע"ס ג' בהג"ה:
פ"ד ז' מ"י פ"י מהלכות
שכיחא הלכה א' ועין
בהשגות ובמ"מ פ"ג
סמג עין פ"ט טו"ע ח"מ
פ"ר ע"ס ע"ס ג':

לעני רש"י

קרי"ן קרי"ן טו"ע פ"ג

מוסף רש"י

מה לי לשקר במקום
עדים. דאין סהדי דכל
שעתא חיילא מיל' וכוונתו
כו' ובבב"ב ז' י"ב
ויטול מעותיו. יבע
שאלו יטול את חובו
(שבוטות מג.)

דברי הכל אבד המשכון אבדו מעותיו. פירוש לכך מודה רבי אליעזר משום דהוי שלא בשעת הלואתו וקני משכון ושטר נקט לאו דוקא אלא לומר דאיידי שלא בשעת הלואתו דכיון שעשה שטר מסתמא לא נקט משכון בשעת הלואה [עד] אחרי כן אכל רישא דפליגי היינו בשעת הלואה ולמאי דמוקי לה דפליגי דרבי יצחק היה סבור דרבי יצחק איירי חף בשעת הלואה ורבי אליעזר פליגי עליה כהא אכל כסיפא דאיידי שלא בשעת הלואה מודה דקני דיעקר קרא דולך מתייה לזקא איירי שלא בשעת הלואה ועל פ"ה דפי' שלהי שזועת הדיינים (שבוטות ד' מד. ושם ד"ה מאי) דמשום שטר מודה ר' אליעזר כסיפא דכיון דיש שטר לשם משכון קבל ולא לזכרון דברים בעלמא כמו ברש"א תימה דאי ברש"א לא נקט משכון אלא לזכרון דברים בעלמא משום דליכא שטרא א"כ אמאי לא יהיה משמע אפילו שזה המשכון כנגד מעותיו דמשמע כזוהב (על ע"מ). דהיכא דלא נקט אלא לזכרון דברים בעלמא דמשמע והתם משמע דאם שזה משכון כנגד מעותיו לכ"ע אינו משמע ועוד אמאי קאמר (א) מתניתין ממורתא דלא כרבי אליעזר לוקמה בשטר דמודה ר' אליעזר אלא ש"מ דלף ר' אליעזר אינו מודה אלא שלא בשעת הלואה ומיהו יש לתרץ דהלוי על המשכון משמע בלא שטר ועוד דאי תמני' מיירי בשטר לא היה פליגי ר' יהודה דאמר הלוי מעות שומר חנם דלא יחלוק רבי אליעזר ורבי עקיבא ובה"ג דרז יהודאי גאון נמי משמע דסיפא דהלוי בשטר איירי שלא בשעת הלואה דמוקי הא דאמר רבי יצחק דב"ח קונה משכון היינו דוקא שלא בשעת הלואה אבל בשעת הלואה לא קני היינו דוקא בשטר דכיון דליכא שטרא לא סמך אמשכון אלא אשטרא אבל בלא שטר אפילו בשעת הלואה קני והוי שומר שטר אע"ג דליכא שטרא דודאי אמשכון סמך וא"כ סיפא דהלוי בשטר איירי שלא בשעת הלואה דבשעת הלואה לא איצט מעותיו דאשטר סמך ומה שר"ל דהיכא דליכא שטר קני אפילו בשעת הלואה לא מטעם דר' יצחק א' דקרא לא איירי אלא שלא בשעת הלואה אלא קני מדשמואל וסברי דהלכה כשמואל ואין הלכה כרבי יוסף:

והא אדי ואדי הוהוה ע"ה המשכון קתני. משמע דמלוה חזירו על המשכון משמע בשעת הלואה ומינה דכפרק השולח (וישן לו. ושם ד"ה שאין) קאמר תנן המלוה את חזירו על המשכון והמוסר שטרותיו לז"ד אינו משמע ומפ' התם דהמלוה על המשכון אינו משמע משום דקני ליה מדר' יצחק והא לא קאמר רבי יצחק אלא שלא בשעת הלואה קני ליה לגמרי דרבי יצחק בשעת הלואה נמי ליכא קניין אלא שטרא אלס שעבודיה ליחשב ולא של אחיך צידך וכן כפרק כל שעה (פסחים ד' לא: ושם ד"ה מדר"י) גבי ישראל שהלוה לנכרי על חמנו ועבר עליו משום דרבי יצחק כדאמרין התם התם נמי כיון דשלא בשעת הלואה קני אהני שעבודיה בשעת הלואה ליחשב כשל ישראל וכן נכרי שהלוה לישראל על חמנו אי לא דנכרי מישראל לא קני לא היה נאסר חף משכנו בשעת הלואה דלא קני כיון דשלא בשעת הלואה היה קני בשעת הלואה נמי היה אלס שעבודיה דנכרי שלא יטורן לנכרו וחף על גב דהוי לישראל וקרינא ביה שלך מ"מ מדאפקיה קרא מלא ימלא לא מחייב אלא כשמנאי לו לגמרי וכיון דאלס שעבודיה דנכרי לא חשיב מנאי והכי נמי אמרינן כפרק קמח דפסחים ד' ג' ושם ד"ה יחד) יחד לו בית אין זוקק לנכר אע"ג דחשיב לגמרי כשל ישראל כיון דקבל אחריות מ"מ כיון דידח לו בית אינו מנאי אלא: נימא

עד דאסא אנגיב. בלא פשיעה ומייבינהו משום גמיצה דשומר שטר: סדינא. של פשתן ואין מים מכזידין אותו כל כך: סרכלא. גלופקרא שקורין קו"ץ והוא של זמר והרבה מים נבלעין בו ומכזידין אותו לפיכך פשט הסרכלא ונתמכה בסדין: שאלא כבעלים היא. ששעת השאלה היה המשאל במלכתו של שאל ונשא סרכלא שלו על חמורו ומעביר לו על אמת המים: במקום עדים. דאין סהדי שאין אותו הדך בלא מים: הנח לפניך אינו נח שומר חנם כו'. כיון דאמר ליה לפניך מיני ונטר לך קאלי': לימא. (ה) הני סתמא תנאי היא: אם הכניס ברשות. משנה היא כפרק שור שנגח את הפרה (ביק ד' מו.) כקדקד שהכניס קדירותיו ושכן שורו של בעל הבית או הכניס שורו ונגחו שורו של בעל הבית או שהכניס פירותיו ואלכלתן בהמתו: בעל חצר חייב. כזוקו דכי אמר ליה עול עול ואנטר לך קאמר ליה וה"ה הנח סתמא בשוק: רבי אומר כזוקו אינו חייב. דעול ומיני ונטר לך קאמר ליה וה"ה להנח סתמא בשוק: דכה נטורי היא. שאין אדם מכניס דבר לתוכה אלא להסתמר בה דאין טורח בשמירתה: עול דאינטר לך קאמר ליה. שאין שמירה קשה עלי: דאי לאוהי רשואה בני למישקל מיניה. בתמיה: יאבע. שלא פשע דשומר חנם הוא עליו דאין אדם נוטל משכנו לגובינא אלא להיות נטול כמעותיו שלא יוכל לכפור ולעולם שומר חנם הוא עליו שאם אבד יגבה ממקום אחר: אבל הלוי אלף וזו בשטר והניח לו משכון עליהם דברי הכל אבדו מעותיו. דהא משכון ודאי לגובינא שקל לגבות הימנה דסתם שטר יש בו שעבוד קרקעות ויש לו מהיכן לגבות וצטוח הוא וגם לכפור אינו יכול דהא קאי שטרא הלכך לאו לזכרון דברים נקטיה: כאן שמשכנו בשעת הלואה. קאמר ר' אליעזר שומר חנם ומתני' כשמשכנו שלא בשעת הלואה אלא לאחר זמן כשתצטו מעותיו כז"ד ולא שילם ומשכנו על פי בית דין דההוא ודאי לגובינא שקליה: על

התם אלא יבחרו דלעילוי רשותא קא בעי למשקל מיניה וכי יהיב ליה רשותא לעילוי תיב ונטר לך קאמר ליה אבל הכא הנח ואנא מנטרנא קאמר ליה דאי סלקא דעתך הנח ותיב ונטר קאמר ליה אי לאותבה רשותא בעי למשקל מיניה: הלוהו על המשכון שומר שטר: לימא מתניתין דלא כר' אליעזר דתניא המלוה את חזירו על המשכון ואבד המשכון ישבע ויטול מעותיו דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר יכול לומר לו כלום הלוייתי אלא על המשכון אבד המשכון אבדו מעותיך אבל הלוהו אלף וזו בשטר והניח לו משכון עליהם ד"ה אבד המשכון אבדו מעותיו אפילו תימא רבי אליעזר ולא קשיא כאן שמשכנו בשעת הלואתו כאן שמשכנו שלא בשעת הלואתו והא אידי הלוי

עד דאסא אנגיב. בלא פשיעה ומייבינהו משום גמיצה דשומר שטר: סדינא. של פשתן ואין מים מכזידין אותו כל כך: סרכלא. גלופקרא שקורין קו"ץ והוא של זמר והרבה מים נבלעין בו ומכזידין אותו לפיכך פשט הסרכלא ונתמכה בסדין: שאלא כבעלים היא. ששעת השאלה היה המשאל במלכתו של שאל ונשא סרכלא שלו על חמורו ומעביר לו על אמת המים: במקום עדים. דאין סהדי שאין אותו הדך בלא מים: הנח לפניך אינו נח שומר חנם כו'. כיון דאמר ליה לפניך מיני ונטר לך קאלי': לימא. (ה) הני סתמא תנאי היא: אם הכניס ברשות. משנה היא כפרק שור שנגח את הפרה (ביק ד' מו.) כקדקד שהכניס קדירותיו ושכן שורו של בעל הבית או הכניס שורו ונגחו שורו של בעל הבית או שהכניס פירותיו ואלכלתן בהמתו: בעל חצר חייב. כזוקו דכי אמר ליה עול עול ואנטר לך קאמר ליה וה"ה הנח סתמא בשוק: רבי אומר כזוקו אינו חייב. דעול ומיני ונטר לך קאמר ליה וה"ה להנח סתמא בשוק: דכה נטורי היא. שאין אדם מכניס דבר לתוכה אלא להסתמר בה דאין טורח בשמירתה: עול דאינטר לך קאמר ליה. שאין שמירה קשה עלי: דאי לאוהי רשואה בני למישקל מיניה. בתמיה: יאבע. שלא פשע דשומר חנם הוא עליו דאין אדם נוטל משכנו לגובינא אלא להיות נטול כמעותיו שלא יוכל לכפור ולעולם שומר חנם הוא עליו שאם אבד יגבה ממקום אחר: אבל הלוי אלף וזו בשטר והניח לו משכון עליהם דברי הכל אבדו מעותיו. דהא משכון ודאי לגובינא שקל לגבות הימנה דסתם שטר יש בו שעבוד קרקעות ויש לו מהיכן לגבות וצטוח הוא וגם לכפור אינו יכול דהא קאי שטרא הלכך לאו לזכרון דברים נקטיה: כאן שמשכנו בשעת הלואה. קאמר ר' אליעזר שומר חנם ומתני' כשמשכנו שלא בשעת הלואה אלא לאחר זמן כשתצטו מעותיו כז"ד ולא שילם ומשכנו על פי בית דין דההוא ודאי לגובינא שקליה: על

התם אלא יבחרו דלעילוי רשותא קא בעי למשקל מיניה וכי יהיב ליה רשותא לעילוי תיב ונטר לך קאמר ליה אבל הכא הנח ואנא מנטרנא קאמר ליה דאי סלקא דעתך הנח ותיב ונטר קאמר ליה אי לאותבה רשותא בעי למשקל מיניה: הלוהו על המשכון שומר שטר: לימא מתניתין דלא כר' אליעזר דתניא המלוה את חזירו על המשכון ואבד המשכון ישבע ויטול מעותיו דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר יכול לומר לו כלום הלוייתי אלא על המשכון אבד המשכון אבדו מעותיך אבל הלוהו אלף וזו בשטר והניח לו משכון עליהם ד"ה אבד המשכון אבדו מעותיו אפילו תימא רבי אליעזר ולא קשיא כאן שמשכנו בשעת הלואתו כאן שמשכנו שלא בשעת הלואתו והא אידי הלוי

על המשכון אינו משמע משום דקני ליה מדר' יצחק והא לא קאמר רבי יצחק אלא שלא בשעת הלואה קני ליה לגמרי דרבי יצחק בשעת הלואה נמי ליכא קניין אלא שטרא אלס שעבודיה ליחשב ולא של אחיך צידך וכן כפרק כל שעה (פסחים ד' לא: ושם ד"ה מדר"י) גבי ישראל שהלוה לנכרי על חמנו ועבר עליו משום דרבי יצחק כדאמרין התם התם נמי כיון דשלא בשעת הלואה קני אהני שעבודיה בשעת הלואה ליחשב כשל ישראל וכן נכרי שהלוה לישראל על חמנו אי לא דנכרי מישראל לא קני לא היה נאסר חף משכנו בשעת הלואה דלא קני כיון דשלא בשעת הלואה היה קני בשעת הלואה נמי היה אלס שעבודיה דנכרי שלא יטורן לנכרו וחף על גב דהוי לישראל וקרינא ביה שלך מ"מ מדאפקיה קרא מלא ימלא לא מחייב אלא כשמנאי לו לגמרי וכיון דאלס שעבודיה דנכרי לא חשיב מנאי והכי נמי אמרינן כפרק קמח דפסחים ד' ג' ושם ד"ה יחד) יחד לו בית אין זוקק לנכר אע"ג דחשיב לגמרי כשל ישראל כיון דקבל אחריות מ"מ כיון דידח לו בית אינו מנאי אלא: נימא

נימא

פ"א ב"מ פ"ד מהל' שכיחא הלכה ג' סמג עין פ"ג פ"ג
פ"ג
פ"ג ג' ד' מ"י פ"ב ע"ס
הלכה ח' סמג ע"ס
טו"ע ח"מ פ"ר לא ע"ס
פ"ג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דברי רבי אמאי קאמר מחורבא מתני' דלא:

הגהות מהר"ב

רשבוברג

(א) ה"ס ד"ה דברי הכל וכו' עד לנסוף דקרא לא איירי אלא שלא בשעת הלואה אלא קני מדשמואל וסברי דהלכה כשמואל ואין הלכה כרבי יוסף. מן תיבת מדשמואל עד גמירא נמתק וכו' מדרכ יוסף וסברי דהלכה כרבי יוסף ואין הלכה כשמואל כ"ל דלהדיא פסק בה"ג כד"ק פ"ג ע"א כרבי יוסף וכו' ח"ס לעיל כ"ט ע"א ובד"ק כ"י ע"ב כ"ט כ"ה ד"ה הלכה כשמואל וכו' הוא כבה"ג כ"ה כ"ה ע"א ע"א דלמא לדשמואל גם הא דר' יצחק דמתני' ח"ס' הכל בשם כ"ה' הוא ע"ס כבה"ג ק"ח ע"א: